

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia

Chambres Extraordinaires au sein des Tribunaux Cambodgiens

Kingdom of Cambodia

Nation Religion King

Royaume du Cambodge

Nation Religion Roi

អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

Supreme Court Chamber

Chambre de la Cour suprême

សំណុំរឿងលេខ: ០០៣/០៧-០៩-២០០៩-អ.វ.ត.ក/អ.ជ.ត.ក

Case File/Dossier N°. 003/07-09-2009-ECCC/SC

នៅចំពោះមុខ:

ចៅក្រម គង់ ត្រួត ប្រធាន

ចៅក្រម Chandra Nihal JAYASINGHE

ចៅក្រម សោម ស៊ីវិឌ្ឍ

ចៅក្រម Florence Ndepele Mwachande MUMBA

ចៅក្រម ម៉ុច មុនីចរិយា

ចៅក្រម Maureen Harding CLARK

ចៅក្រម យ៉ា ណារិន

កាលបរិច្ឆេទឯកសារ:

ថ្ងៃទី ២២ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០២១

ភាសាដើម:

ខ្មែរ/អង់គ្លេស

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ:

សាធារណៈ

សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអង្កេតជាតិសុំដាក់មួយភាសា

សហព្រះរាជអាជ្ញា

ជនជាប់ចោទ

ប្រធាន

ម៉ាស មុត

Brenda J. HOLLIS

សហមេធាវីជនជាប់ចោទ

មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

អាង ឧត្តម

ក្នុងសំណុំរឿង ០០៣ ទាំងស្រុង

Michael G. KARNAVAS

1. អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដើម្បីកាត់សេចក្តី ឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តទ្រើងនៅក្នុងអំឡុងពេលនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យនៅចន្លោះពីថ្ងៃទី ១៧ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៧៥ ដល់ថ្ងៃទី ០៦ ខែ មករា ឆ្នាំ ១៩៧៩ (“អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល” ឬ “អង្គជំនុំជម្រះ” និង “អ.វ.ត.ក” នីមួយៗ) បានទទួល “សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំដាក់មួយភាសា” (“សំណើសុំ”) ¹។

ក. ប្រវត្តិវិវឌ្ឍន៍

2. នៅថ្ងៃទី ០៨ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០២១ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានចេញសេចក្តីសម្រេចរួមលើសំណើរបស់ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ និងសហមេធាវីការពារក្តី មាស មុត ពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីក្នុង សំណុំរឿង ០០៣ (“សេចក្តីសម្រេចរួមរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ”) ²។

3. នៅថ្ងៃទី ១៤ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០២១ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិបានបញ្ជូនសំណើសុំនេះ ឱ្យមាន ការជូនដំណឹងជាសាធារណៈ ³។

ខ. សារណា

4. សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិស្នើសុំការអនុញ្ញាតពីអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលដាក់សារណាជាភា សាអង់គ្លេសនៅថ្ងៃទី ០៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០២១ និងភាសាខ្មែរដាក់តាមក្រោយមិនឱ្យហួសពីថ្ងៃទី ១៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០២១ ដែលការដាក់សារណានេះមានរយៈពេល ៣០ ថ្ងៃគិតចាប់ពីថ្ងៃជូនដំណឹងសេចក្តីសម្រេច រួមរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ⁴។ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិបានលើកឡើងថា សារណាខាងមុខនេះពាក់ព័ន្ធ ទៅនឹង “ការបញ្ចប់សកម្មភាពនានារបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ” ក្នុងសំណុំរឿង ០០៣ ⁵។ សារណានេះ គឺក្នុង

¹ សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិសុំដាក់មួយភាសា ចុះថ្ងៃទី ១៤ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០២១។
² សេចក្តីសម្រេចរួមលើសំណើសុំរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ និងសហមេធាវីការពារក្តី មាស មុត ពាក់ព័ន្ធ ទៅនឹង កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីក្នុងសំណុំរឿង ០០៣ (“សេចក្តីសម្រេចរួមរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ”) ចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០២១ ឯកសារលេខ D271/5 និង D272/3។
³ សំណើ ចុះថ្ងៃទី ១៤ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០២១។
⁴ សំណើ កថាខណ្ឌ ១។
⁵ សំណើ កថាខណ្ឌ ២។

គោលបំណងផ្ដោតទៅលើការស្នើសុំការបំភ្លឺ និងភាពជាក់លាក់ផ្នែកច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការបញ្ឈប់ដំណើរការនីតិវិធីនៅដំណាក់កាលមុនការជំនុំជម្រះក្នុងសំណុំរឿង ០០៣ ជំហានបន្ទាប់នៃសំណុំរឿងនេះ និងតម្រូវការចាំបាច់ក្នុងការគោរពតាមសុចរិតភាពនៃក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ អ.វ.ត.ក.^៦។ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិបានអះអាងថា ក្នុងករណីពិសេស ការដាក់ឯកសារមួយភាសាជាមុនសិនអាចធ្វើទៅបាន ដោយសារសារណារបស់គាត់វែងដែលតម្រូវឱ្យមានការស្រាវជ្រាវស៊ើបសួរពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាសុគតស្នាញ និងជាមូលដ្ឋានសំខាន់សម្រាប់ការផ្តល់យុត្តិធម៌ត្រឹមត្រូវ និងល្អប្រសើរ^៧។ សហព្រះរាជអាជ្ញាក៏បានលើកឡើងផងដែរថា ថ្ងៃយប់សម្រាកផ្លូវការរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាសម្រាប់វិធីបុណ្យភ្ជុំបិណ្ឌនៅថ្ងៃទី ០៦ និង ០៧ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០២១ ខាងមុខនេះ មានសារៈសំខាន់សម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជាគ្រប់ៗរូប ព្រមទាំងអ្នកបកប្រែផងដែរនៃការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា ដែលមានម្នាក់ក្នុងចំណោមនោះត្រូវបានអនុញ្ញាតឈប់សម្រាកមួយសប្តាហ៍ពេញសម្រាប់ពិធីបុណ្យនេះ^៨។ យោងតាមសំអាងហេតុនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិស្នើសុំអង្គជំនុំជម្រះ អនុញ្ញាតដាក់សារណាតែមួយភាសាសិន និងសុំការសម្រេចលើបញ្ហានេះឱ្យបានឆាប់តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ដោយការជូនដំណឹងជាមុនតាមរយៈអ៊ីម៉ែល^៩។

គ. ច្បាប់ជាធរមាន

- 5. មាត្រា ៧.១ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្តស្តីពីការដាក់ឯកសារនៅចំពោះមុខ(“សេចក្តីណែនាំអនុវត្ត”) ចែងថា “រាល់ឯកសារត្រូវដាក់ជាភាសាខ្មែរ និងអង់គ្លេស ឬបារាំង”។
- 6. មាត្រា ៧.២ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្តស្តីពីការដាក់ឯកសារចែងថា “ក្នុងកាលៈទេសៈពិសេស សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឬអង្គជំនុំជម្រះនៃ អ.វ.ត.ក. អាចអនុញ្ញាតឱ្យភាគីដាក់ឯកសារជាភាសាបារាំង ឬអង់គ្លេសជាបឋមបាន ប៉ុន្តែបន្ទាប់មក ភាគី ត្រូវដាក់ឯកសារជាភាសាខ្មែរដែលបានបកប្រែរួចឱ្យបានឆាប់រហ័សបំផុត”។

^៦ សំណើ កថាខណ្ឌ ៣។
^៧ សំណើ កថាខណ្ឌ ៤។
^៨ សំណើ កថាខណ្ឌ ៥។
^៩ សំណើ កថាខណ្ឌ ៦។

ឃ. ការពិភាក្សា

7. ជាបឋម អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបញ្ជាក់ថា សមាសភាពជាតិ និងអន្តរជាតិនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីតាមផ្លូវតុលាការ មានលក្ខណៈចាំបាច់ដូចគ្នាក្នុងការចូលរួមក្នុងកិច្ចសហការ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅរបស់ អ.វ.ត.ក. ដូចបានកំណត់ជាក់លាក់នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ និងបេសកកម្មរបស់ អ.វ.ត.ក.។ សម្រាប់គោលបំណងនេះ ភាគីត្រូវខិតខំបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌទូទៅនៃការដាក់ឯកសារជាពីរភាសាក្នុងពេលតែមួយ។ ការដាក់ភាសាណាមួយផ្លូវការរបស់ អ.វ.ត.ក. មានអានុភាពស្មើគ្នា ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ២៦(២) នៃកិច្ចព្រមព្រៀង មាត្រា ៤៥ ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក. និងមាត្រា ៧.១ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត។

8. សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិបានស្នើសុំការអនុញ្ញាតពីអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ដាក់សារណាភាសាអង់គ្លេសមិនឱ្យហួសពីថ្ងៃទី ០៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០២១ និងដាក់ភាសាខ្មែរតាមក្រោយនៅថ្ងៃទី ១៨ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០២១¹⁰។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងថា ក្នុងកាលៈទេសៈពិសេស តម្រូវឱ្យគាត់ត្រូវដាក់មួយភាសាសិន ដោយសារសារណារបស់គាត់វែង និងត្រូវបកប្រែចំណាយពេលប្រាំថ្ងៃដោយអ្នកបកប្រែពីរនាក់¹¹។ អ្នកបកប្រែត្រូវឈប់សម្រាកសម្រាប់ពិធីបុណ្យភ្ជុំបិណ្ឌ និងបានអនុញ្ញាតឱ្យឈប់សម្រាករួចហើយ¹²។

9. អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលពិចារណាលើពាក្យថា ហេតុផលទាំងនេះមិនអាចចាត់ទុកជា“កាលៈទេសៈពិសេស” ដូចបានកំណត់ក្នុងមាត្រា ៧.២ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្តនោះទេ។ ហេតុដូច្នោះ អង្គជំនុំជម្រះគប្បីបដិសេធសំណើសុំរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិដែលស្នើសុំដាក់ជាបឋមនូវឯកសារជាភាសាអង់គ្លេសតែមួយ។

10. សេចក្តីសម្រេចនេះធ្វើឡើងដោយពុំប៉ះពាល់ដល់ការដាក់សារណាមួយនៅពេលអនាគត ដែលត្រូវដាក់ជាពីរភាសា ខ្មែរ និងអង់គ្លេស ក្នុងពេលតែមួយឡើយ។

¹⁰ សំណើ កថាខណ្ឌ ១។

¹¹ សំណើ កថាខណ្ឌ ៤។

¹² សំណើ កថាខណ្ឌ ៥។

ខ. ផ្ដេកសម្រេចសេចក្ដី

យោងតាមសំអាងហេតុខាងលើ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលសម្រេច៖

បដិសេធ សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ

បន្ទាប់ សារណានោះត្រូវដាក់ជាពីរភាសាក្នុងពេលតែមួយ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២២ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០២១

ប្រធានអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

គង់ ស្រីម